

Daliborka Uljarević, izvršna direktorica NVO Centar za građansko obrazovanje

Drage prijatelji i prijateljice, saborci i saborkinje,

dragi Alene,

poštovani zvaničnici, građani i građanke,

pozdravljam vas u ime Centra za građansko obrazovanje, Akcije za ljudska prava i ANIME.

U preko tri decenije od ovog zločina i 20 godina koliko ga kroz memorijalno okupljanje obilježavamo, dosta je rečeno. Nažalost, neke činjenice i poruke moramo stalno i iznova ponavljati, a posebno zato što svjedočimo opasnim procesima relativizacije i negativnog istorijskog revizionizma. Većinskim ignorisanjem ovog događaja, a posebno u aktuelnoj konstelaciji odnosa, ova Vlada Crne Gore vraća unazad i neke simbolične pomake unazad. Podsjetiću da smo prethodnih nekoliko godina ovdje vidjeli brojne ministre i direktora Uprave policije. Nažalost, naši najviši zvaničnici ne osjećaju kao svoju ljudsku obavezu da budu ni danas ovdje, a i dalje moramo da se borimo za rezolucije koje podsjećaju na bazične vrijednosti i principe i postavljaju brane da najteži ratni zločini ne budu zataškavani i pretvarani u monetu za političku demagogiju. Zato posebno pozdravljam današnje prisustvo ministarke kulture i medija, Tamare Vujović, koja je i Novljanka i danas je sa nama, vjerujem, u oba ova kapaciteta.

Deportacija predstavlja najstrašnji zločin u crnogorskoj istoriji u više od pola vijeka, i dok puna istina ne bude razjašnjena i pravda zadovoljena, ovaj zločin će opterećivati i crnogorsko društvo, sadašnje i buduće generacije. I oko toga ne bi smjeli da imamo dilemu.

Dilema nema ni oko toga da nije moguća funkcionalna vladavina prava dok ratni zločini, poput Deportacija, ostaju bez utvrđenog kompletnog činjeničnog stanja i odgovornosti. Osim razočarenja odnosom nadležnih institucija prema ovom ratnom zločinu, mi u civilnom sektoru smo razočareni i prijedlogom nekih političkih struktura da se jedna ulica u Glavnom gradu Podgorica nazove po čovjeku koji je nalagodavac ovog zločina i nadamo se da to neće dobiti konačno odobrenje nadležnog Ministarstva jer bi to bila nepojmiva uvreda ovih žrtava, ali i znak da se država Crna Gora stoji uz zločince umjesto uz žrtve.

Nalazi istraživanja Akcije za ljudska prava o odnosu stanovnika ove opštine prema ratnom zločinu Deportacije jesu zabrinjavajući, ali su i mapa koja nam ukazuje kako da mijenjamo i obrazovni sistem i kako da držimo donosioce odluka odgovornim, a dio te odgovornosti se reflektuje i u njihovom odnosu prema ratnim zločinima.

Pred nama je i dalje teška borba za ostvarivanje pravde za žrtve. Tu borbu bi, ipak, olakšalo ako bi je nastavili konačnim postavljanjem spomen obilježja nedužnim civilima koji su tražili spas u Crnoj Gori, a taj spas im je na varvarski način bio uskraćen. Mi od toga zalaganje nećemo odustati, a želim da vjerujem da ćemo jednom imati odgovorne državnike koji će omogućiti pravdu i dostojanstveno sjećanje na ove žrtve koje to čekaju nedopustivo dugo.